



Visita-Taller
Cicle
Superior
Primària

“Els vapors de Sants.
Descobrim la revolució industrial a
través dels documents”
Guió pel docent



Ajuntament de Barcelona – Arxiu Municipal de Barcelona

Direcció del Sistema Municipal d'Arxius
Carrer d'Avinyó, 7, 1^a planta
Tel. 93 402 76 02

Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc

Creu Coberta, 104-108

932914240

arxcap@bcn.cat

www.bcn.cat/arxiu

www.facebook.com/bcnarxiunicipal

www.facebook.com/arxiufotograficbcn

Fotografies

Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc

- **Guió didàctic de la visita-taller per a Cicle Superior de Primària**

“Els vapors de Sants. Descubrim la revolució industrial a través dels documents”



**Ajuntament
de Barcelona**

Presentació

Us proposem una visita-taller amb la finalitat de donar a conèixer l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc a l'alumnat de cicle superior d'educació primària. La combinació de visita-taller ens dóna l'oportunitat de descobrir l'Arxiu a la vegada que fem una activitat de recerca i manipulació.

L'activitat està dividida en dues parts. La primera és la visita al centre d'arxiu on es mostra a l'alumnat el recorregut que fa un document des que arriba a l'Arxiu fins que és consultat pels usuaris. En la segona part es durà a terme el taller de recerca, a través del qual es reflexiona i investiga, a partir de diferents tipus de documents, per tal d'extreure informació important sobre la nostra història i, més concretament, sobre un període molt concret com és el de la revolució industrial i els canvis que es van produir en la societat.

A través d'aquesta activitat, l'alumnat podrà conèixer de primera mà tant la funció de l'Arxiu com la feina dels arxivers i arxiveres, i comprendre el valor dels documents com a testimoni patrimonial del passat i eina de gestió per a l'administració municipal.

1. Objectius didàctics

- Conèixer les funcions de l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc.
- Conèixer els diferents tipus de documents que es guarden en aquest arxiu.
- Analitzar diferents suports d'escriptura utilitzats al llarg de la història.
- Relacionar les diferents dependències amb la funció que s'hi desenvolupa.
- Reflexionar sobre la importància de conservar els documents, font de coneixement de la història.
- Conèixer com es classifiquen i ordenen els documents.
- Comprendre els canvis urbanístics que es van produir com a conseqüència de la revolució industrial a Sants.
- Identificar les principals fàbriques de Sants a finals del segle XIX i principis del segle XX.
- Deduir com era la vida del proletariat en aquest període.
- Establir les diferències entre la vida del proletariat i la del burgès.
- Participar activament en el treball en grup, adoptant una actitud responsable, solidària, cooperativa i dialogant, argumentar les pròpies opinions i contrastar-les amb les dels altres.
- Utilitzar la llengua com a eina per construir coneixement, per comunicar-lo i per compartir-lo amb els altres.

2. Què cal saber abans de fer l'activitat?

Per tal d'aprofitar al màxim la visita-taller proposem que l'alumnat prèviament treballi a l'aula alguns aspectes com ara els següents:

- Conèixer la ubicació de l'arxiu.
- Tenir idea de que és un arxiu i com funciona.

-
- Conèixer la professió de l'arxiver/a.
 - Haver parlat prèviament a classe del que són els documents.
 - Haver explicat que totes les accions humanes generen documents i que una part d'aquesta informació va a parar a l'arxiu.
 - Conèixer la importància de les fonts documentals.

3. Descripció de l'activitat

La visita-taller de cicle superior de primària està orientada al descobriment de l'Arxiu i del valor social i cultural que representa.

Ens trobarem a l'entrada de l'edifici del Districte de Sants-Montjuic on ens presentarem i s'explicarà l'activitat que durem a terme. A continuació anirem a visitar les diferents dependències de l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuic, situades a la planta -1 de l'edifici, on descobrirem com són els dipòsits documentals, la sala de consulta, la sala de tractament de la documentació, com es conserven els documents, quins tipus de documents custodien, i podran manipular diferents suports d'escriptura fets servir al llarg de la història.

A continuació ens traslladarem a la sala on faran el taller de recerca. L'alumnat tindrà una sèrie de fotografies i de material didàctic per portar a terme una recerca sobre algunes de les fàbriques de Sants. Aquesta recerca es farà treballant en grup. Cada grup treballarà un tema concret: les fàbriques, el món obrer i els canvis urbanístics. El treball es basarà en l'observació, la identificació i la descripció de fotografies, així com en la lectura de fonts d'informació que aportaran les dades necessàries per entendre com era el nostre territori a finals del segle XIX i principis del segle XX, com funcionava una fàbrica tèxtil i com vivien els seus treballadors i les seves famílies. Al final de l'activitat es farà una posada en comú on cada grup explicarà les conclusions a les quals ha arribat sobre el tema de recerca que hagi treballat.

Continguts i competències de l'activitat

CONTINGUTS	COMPETÈNCIES
Identificació de les manifestacions culturals com a elements de cohesió social.	<p>Dimensió ciutadania: Participar en la vida col·lectiva a partir de valors democràtics, per millorar la convivència i per afavorir un entorn més just i solidari.</p>
Identificació dels canvis en les persones al llarg del temps i de les diferents etapes personals.	<p>Dimensió món actual: Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim.</p>
Ús de tècniques de registre i representació de la història pròpia i del passat familiar proper.	<p>Dimensió món actual: Plantejar-se preguntes sobre el medi, utilitzar estratègies de cerca de dades i analitzar resultats per trobar respostes.</p> <p>Dimensió comprensió lectora: Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura. Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement propi.</p>
Ús de fonts històriques diverses per obtenir informació i evidenciar els canvis i continuïtats al llarg del temps d'aspectes de la vida quotidiana i de l'entorn proper.	<p>Dimensió món actual: Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim.</p> <p>Dimensió comunicació oral: Comprendre textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i escolars.</p> <p>Dimensió comprensió lectora: Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura. Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement propi.</p>

<p>La revolució industrial a Catalunya.</p>	<p>Dimensió món actual: Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim. Interpretar l'espai a partir dels elements del territori i de les seves representacions per situar-s'hi i desplaçar-s'hi.</p>
<p>Anàlisi de l'evolució d'algun element patrimonial de l'entorn proper mostrant-hi respecte.</p>	<p>Dimensió món actual: Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim. Interpretar l'espai a partir dels elements del territori i de les seves representacions per situar-s'hi i desplaçar-s'hi. Analitzar paisatges i ecosistemes tenint en compte els factors socials i naturals que els configuren, per valorar les actuacions que els afecten.</p>
<p>Reconeixement de la diversitat d'opinions.</p>	<p>Dimensió ciutadania: Participar en la vida col·lectiva a partir de valors democràtics, per millorar la convivència i per afavorir un entorn més just i solidari. Dimensió comunicació oral: Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.</p>
<p>Valoració de la diversitat social, cultural i de gènere i respecte per les diferències.</p>	<p>Dimensió ciutadania: Participar en la vida col·lectiva a partir de valors democràtics, per millorar la convivència i per afavorir un entorn més just i solidari. Dimensió comunicació oral: Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals. Dimensió plurilingüe i intercultural: Ser conscient de la pertinença a la comunitat lingüística i cultural catalana, i mostrar interès per l'ús de la llengua catalana. Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, l'Estat espanyol, d'Europa i del món.</p>

<p>Anàlisi de l'evolució d'algun aspecte de la vida quotidiana al llarg del temps: ús d'unitats de mesura temporal i aplicació de les nocions de canvi i continuïtat.</p>	<p>Dimensió comprensió lectora: Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura. Aplicar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement propi.</p>
<p>Descoberta i valoració del patrimoni i cultural.</p>	<p>Dimensió món actual: Analitzar paisatges i ecosistemes tenint en compte els factors socials i naturals que els configuren, per valorar les actuacions que els afecten.</p> <p>Dimensió comunicació oral: Interactuar oralment d'acord amb la situació comunicativa utilitzant estratègies conversacionals.</p> <p>Dimensió comprensió lectora: Aplicar estratègies de comprensió per obtenir informació, interpretar i valorar el contingut d'acord amb la tipologia i la complexitat del text i el propòsit de la lectura.</p> <p>Dimensió plurilingüe i intercultural: Ser conscient de la pertinença a la comunitat lingüística i cultural catalana, i mostrar interès per l'ús de la llengua catalana. Conèixer i valorar la diversitat lingüística i cultural de Catalunya, l'Estat Espanyol, d'Europa i del món.</p>

5. Metodologia

És una activitat pensada per tal que els nois i noies participin activament en la construcció del seu propi coneixement a partir de l'observació, la manipulació, la classificació, la relació i la interpretació de diferents documents. Emprarem una metodologia basada en el treball cooperatiu i el diàleg.

Es tindrà present les necessitats del grup i s'adaptaran els continguts al nivell de coneixements previs copsats per part de l'educador durant la introducció de l'activitat.

Es buscarà establir relacions entre l'Arxiu, l'escola i les famílies dels alumnes per tal de facilitar la seva comprensió i la construcció del seu coneixement. Pretenem que siguin conscients que tots tenim documents des del moment del nostre naixement i que, per tant, tots som protagonistes de la nostra història.

Al final de l'activitat s'exposaran unes conclusions a partir d'una posada en comú per part de tots els grups de recerca, per tal que els alumnes adquireixin uns coneixements generals sobre el període de la revolució industrial a Sants.

6. Conceptes

- L'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc.
- Documents: tipus, suports, conservació, etc....
- Activitats econòmiques de la població.
- Les fàbriques a Sants.
- Canvis urbanístics al territori.
- El món obrer.
- El món burgès.

7. Activitats d'aprenentatge

- Introducció per captar preconceptes dels alumnes.
- Visita a les diferents dependències de l'arxiu.
- Observació i manipulació de documents
- Comparació de dades de diferents classes socials i fàbriques.
- Valoració sobre l'evolució urbanística del territori.
- Formulació d'hipòtesis.
- Posta en comú.

8. Recursos i materials

- Dossier general de l'Arxiu Municipal de Barcelona.
- Dossier específic de l'Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc
- Guió de l'activitat pel mestre/a.
- Quadern de l'alumne/a.
- Maleta didàctica amb suports d'escriptura.
- Selecció de documents de l'Arxiu per la visita.
- Fotografies.
- Planxes imantades.
- Documentació escrita adaptada per a l'alumnat.

9. Fitxa de l'activitat

Nom de l'activitat:

Els vapors de Sants. Descubrim la revolució industrial a través dels documents

Horari de les activitats didàctiques: a concretar

Preu: Gratuït

Durada total: 2 hores.

Cicle educatiu: cicle superior d'educació primària

Nombre d'alumnes: 25 alumnes per grup aproximadament.

El mestre haurà d'estar present durant l'activitat per tal d'acompanyar i supervisar el grup.

Inscripcions: A través del telèfon 932914240 o del correu electrònic, amds@bcn.cat

Horari d'atenció al públic de l'arxiu: de dilluns a divendres de 9-14 hores.

Es necessita demanar cita prèvia per consultar els documents.

10. Consells pràctics:

- Cal procurar ser puntuals.
- Cal parlar amb veu baixa durant l'activitat perquè hi ha persones consultant documents.
- Cal manipular els documents amb molta cura perquè no es deteriorin.
- Cal portar llapis i goma o altre material per poder escriure.
- L'alumnat compartirà els materials per grup, i en tot moment n'han de ser responsables i tenir-ne cura.
- Cal animar l'alumnat a participar en totes les activitats de manera activa.
- Es poden portar càmeres fotogràfiques perquè es preveu que hi haurà moments en què l'alumnat podrà fer fotografies.

11. Propostes posteriors

- Buscar i comparar algunes de les fotografies amb l'actualitat, com podria ser el cas de la fàbrica Vapor Vell, Can Batlló o L'Espanya Industrial.
- Analitzar les condicions laborals del segle XIX i comparar-les amb les del segle XXI.
- Parlar amb els pares sobre el tema dels "dinars de germanor" per veure si les empreses on ells treballen també els organitzen.

12. Per saber-ne més:

- ALBERCH, R; ARREGUI, I; BURGUILLOS, N; CARTAÑÁ, A; GIMENEZ, M; SERCHS, J (2001). L'Arxiu. Barcelona: Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc, Col·lecció Conèixer el Districte de Sants-Montjuïc, 12. Barcelona: Ed. Districte de Sants-Montjuïc.
- CARRERAS, C; VALLÈS, C (1997). Sants fa cent anys: El municipi abans de l'annexió, Col·lecció Conèixer el Districte de Sants-Montjuïc, 8. Barcelona: Ed. Districte de Sants-Montjuïc.
- FERNÀNDEZ, M; LÓPEZ, D (1993). La industrialització. Col·lecció Conèixer el Districte de Sants-Montjuïc, 2. Barcelona: Ed. Districte de Sants-Montjuïc.
- ORTEGA, J (2003). Els transports. Col·lecció Conèixer el Districte de Sants-Montjuïc, 13. Barcelona: Ed. Districte de Sants-Montjuïc.
- SANROMÀ, J; PARDO, F.X (2006). El ferrocarril. Col·lecció Conèixer el Districte de Sants-Montjuïc, 14. Barcelona: Ed. Districte de Sants-Montjuïc.
- Visita la web de l'Arxiu Municipal de Barcelona: www.bcn.cat/arxiu.
- Fes-te fan del Facebook de l'Arxiu Municipal de Barcelona: www.facebook.com/bcnarxiuunicipal